NOVICE
kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj ***VIII.*** V sredo 8. velikiga travna (maja) 1850. *List* ***19.***

Poterjeni pomoček zoper smolíko sadnih drevés.

Smolíki (Gummifluss), pri kteri dervó po koži černkasto prihaja in muzga iz njega solzí, ktera se kakor smola sterdi in grampasto bunko naredí, je košično sadje podverženo, posebno marelice, breskve in češnje.

Drevje, ki v mokri ali mastni zemlji stojí, dobí to bolezin, ktera v tem obstojí, de muzga lesne žilice preobilno napolni, de se zagostí in skazí. Tudi včasih mraz to bolezin napravi, če spomlad naglo že muževno drévje napade, — ali, če se drevó poleti rani, de se lesne žilice odprò.

Pomoček prost in gotov je tale: Drevésu narpopred smolíkasto gumbo odrezi noter do zdraviga in rano dergni prav čversto s perjem kislice (Sauerampfer), de se to perje dobro zmečkà in se njega sok v žilice izrezaniga lesa prav dobro vríne.

Kmalo potem se začne rana z novo kožo obrasovati in se zaceli, de nikdar več smolíka iz nje ne têče. Nek vertnar, Kristof Herwey po iménu, ki je 40 lét v enim nar večih sadnih vertov v Parizu služil, je znajdel ta pomoček. (Leipz. Handelsz.)

Pomenki in sklepi kmetijske podružnice v Planini.

Svèt gospod Planinskiga fajmoštra M. Šmieda, kakó naj bi se poskusilo, večkratna povodinj od Planínske dolíne odverniti, je zbranim možém tako dopadel, de so sklenili, to poskušnjo berž storiti, ko bo vreme pripravno. Na prošnjo g. predsednika se je gosp. fajmošter dovoljniga storil, vodstvo teh del prevzeti, gosp. veliki župan Aleks. Wilher pa z gruntnimi posestniki, ktere ta naredba dotika, zastran dela in potrebnih stroškov se pogovoriti. Gosp. predsednik je obljubil pri vsim pripomočljiv biti in tudi kantonsko gosposko za podporo tega koristniga početja naprositi. — Bog daj dober tek in zaželjeni izid ti celi soseski dobrotljivi napravi!

Gosp. Aleks. Wilher je priporočil metelko s sledečimi besedami:

Metelka (Lucernerklee).

Mléko je izmed vsih živežev za kmeta skor v pervim redu. Gorje tisti kmetíi, kjer mléka ni! Alj vprašam: kakó posebno v naših krajih se pa krave in goveja mladína vardevajo? Koj, ko se pašnja začne, bodi dobra ali slaba, se jim nič več alj clo malo poklaja; kakšno in koljkanj mléka zamore tedaj krava imeti?

Posebno gotov pripomoček je travna klaja; zató vam priporočim, kdor le more, naj eno njivo, če je zemlja za tó, alj tudi snožet, ako se temu priliči, blizo svoje domačíje z deteljo oseje, ki se po nemško „Lucernerklee“ imenuje, — Slovenci jo zovejo „metelka“ ker je njena rast metlaste podobe. Lastnost in obdelovanje metelke je pa ta lé: Metelka se nar bolj ponese v dobro globoki, gnojni zemlji; si zredí debel in dolg korén, ín gost koš; je prav čverste rasti in je za travno klajo nar boljsi zeliše, zató ker se lahno na vsake tri, alj štiri tedne kosí; že v pervim letu proti jeseni se da dvakrat kositi. — Ji pravijo nekteri tudi nemška detelja, nekteri pa večna detelja, kér brez vse doseje 15 do 20 let raste, ne pozebe, ne moča ne suša je ne pomorí.

Ena njiva treh četert posetva da dovelj travne klaje clo zraven nar slabši paše za eno kravo čez celo poletje. Na ta prostor tréh četert žita ni potreba več ko tri maslice semena metelke. Seje se, kakor navadna detelja.

To vam iz lastne skušnje zagotovim, in vas povabim k meni se zastran te posebne dobrote prepričat priti.

Dopis iz Marburga.

Že davnej se nisim v Novícah nič oglasil; čas je tedej, de Vam spet kaj iz našiga kraja pišem.

1. dan tega mesca se je kmetijska podružnica v Marburgu snidila, svitli nadvojvoda Janez so bili zbora predsednik. Mnogo koristnih rečí smo se posvetovali; nadvojvoda so bili posebno dobre volje; mende de jih veselí, de so spet med svojimi Štajarci, ki so Jim iz serca udani.

Med mnogimi rečmí so bili posebno naslednji važni predlogi v zboru storjeni: 1) naj bi dosedanji nemški letopis Štajarske kmetijske družbe (Verhandlungen und Aufsätze) nehal, in namest njega časopis v nemškim in slovenskim jeziku vsaki teden na svitlo hodil, ki naj zraven kmetijskih rečí tudi vse kmeta zadevajoče postave ob kratkim obseže. Po mojih mislih bi bilo prav, ako bi se v njem nektere bolj potrebne postave tudi razlagale in razjasnovale, po izgledu „Novíc“, ktere so že veliko bolj imenitnih postav prav po domače razložile, de jih vsak človek lahko razume. Rodoljubov, ki bojo to radi storili, se ne bo manjkalo, in tudi jez se bom po svoji moči temu naménu rad pridružil. — 2) Druga važna pomenba so bile darila za učenike v ljudskih šolah, ki se za razširenje kmetijskiga poduka nar več zaslug pridobé. Te darila naj se vzamejo iz tistih denarjev, ki so se dosihmal delíli za živinske darila, in ki so zdej povsod odpravljene, zató ker ta denar je bil popolnama zaveržen in za povzdigo živinoreje clo nobeniga dobička ni imel. Lastnik junčka je dopoldne darílo dobil — popoldne je imel mesár živino že v mesnici! Iz taciga ravnanja ni za plême noben dobiček izhajal, in le za plême so darila, ne pa za mesníco. Tudi ne potrebujejo živinorejci zdej darílv spodbado pridne živinoréje: visoka cena lepe živine je sama po sebi nar vabivniši darílo.

Želeti je le, de bi se učenikam po deželi njih stan poboljšal, de bi se zamôgli z veseljem in brez nadlog

svojimu poklicu tudi v kmetijskim poduku udati. Želeti je, de bi šolmojster saj en kos zemlje v posest dobil, na kteri bi šolsko mladost v sadjoreji in drugih kmetijskih vednostih vadil, in želeti je, de bi učenik ne pečal se z mežnarstvam, ki ni priličen njegovimu stanu, — želeti je, de šolski učenik saj toliko dohodkov ima, de mu ni stradati treba. Le potem bomo dobre šole dobili, ki so nam velika potreba — in scer šole, v kterih se bo, čeravno memo gredé, vunder s pridam saj sadjoreja učila.

Še več drugih rečí smo se pogovarjali, pa imenovane se mi za bravce „Novíc“ nar važniši zdé. Serčni pozdrav iz Štajarskiga! H. K.

Létni zbor slovenskiga družtva v Ljubljani.

Drugi dan t. m. je bil po družbinih postavah létni zbor slovenskiga družtva, kteriga namen je povzdiga domorodniga slovstva (literature).

Družtva dozdanji predsednik je začel zbor z nagóvoram, v kterim je zbrane ude pozdravil in jih povabil, da naj odkritoserčno danes svoje misli razodenejo in predloge storé, kterih dél naj bi se družtvo v prihodnje poprijelo, da bo svoj častni obstoj po koristni delavnosti v prid slovenšine razodevalo.

Potem je družtva odbornik in tajnik, gosp. Dragotin Dežman naznanil opravila, ki jih je družtvo preteklo léto doveršilo. Da družtva udje in prijatli očitno zvedó, kaj je odbor po izročenim opravilstvu skozi léto počél, damo iz tega naznanila nektere važniši rečí na znanje. „Kakor Vam je, častiti gospodje! znano“ — je začel naš izverstni pisatelj in govornik — „se je slovensko družtvo že v létu 1848 prestavljanja avstrijanskih postavnih knjig lotilo. Dva odbora sta bila za to délo postavljena. V enim odboru je gospod Mažgon prestavek avstrijanske deržavljanske pravde, v drugim pa gosp. Cigale prestavek kaznovavne pravde vodil. Gospod Mažgon je ravno polovico svojiga déla dokončal, kar ga je nemila smert iz naše srede pograbila. Naša dolžnost je tukaj očitno izreči, da ste slovenska dežela z rajnkim Mažgonam gorečiga rodoljuba, naša družba pa neutrudljivo delavniga uda in odbornika zgubile. Tudi drugi odbor je prestavek perviga déla kaznovavne pravde doveršil. Potem se je gosp. Cigale — od ministerstva na Dunaj poklican, de bi zanaprej tam deržavni zakonik vredoval — tje preselil, in mi smemo tudi za naprej od njegoviga rodoljubja pričakovati, da bo kakor do zdaj slovenščino zvesto podpiral.“

„Potem, ko se je na Dunaju deržavni zakonik izdajati začel, se je odboru nepotrebno zdelo, se s prestavljanjem postav dalje pečati, pervič zato, kér le to, kar je na Dunaju v deržavnim zakoniku izdano, postavno veljavnost ima, drugič, ker smo bili od gosp. prestavljavcov na Dunaji naprošeni, jih pri njih delu z nabero pravdoznanskih in drugih nenavadnih besed in z drugimi sveti zastran jezika ali slovstva podpirati. K temu ni bilo več posebniga odbora potrebno, in mi smo po svoji moči večkrat gospodam prestavljavcam na Dunaju vstreči skušali. To pa, kar se je od postavnih knjig v tem odboru prestavilo, je bilo v raznih listih „Slovenije“ natisnjeno. Slovensko družtvo zamore reči, da se je za prestavljanje postav v slovenšino zvesto in krepko poganjalo. Zdaj ko je vlada to reč prevzela, in gorečim ter učenim možém to délo izročila, znamo upati, de se bo v ti zadevi veliko za omiko našiga jezika storilo. Le eno je, kar živo želimo, da bi se namreč naši rojaki ín gospodje uradniki za te prestavke v slovenščino bolj kakor dozdaj pečali. Vsi gospodje udje so naprošeni se z vso močjo poganjati, de bojo naši kmetje postave slovenskiga zakonika bolj pridno prebirali, de slovenski zakonik ne bo, kar mu naši protivniki očitajo, le vaja posamesniga jezikoslovca, kakó bi se ta ali una postava posloveniti dala, temuč da bojo v njem zapopadene postave v resnici kri vstavnih deržavljanov postale. Zraven pa tudi prosimo vse ude slov. družtva, da bi nam svoje želje in misli, svoje opombe v ti ali uni reči deržavniga zakonika, ktere bi se morebiti po njih misli zboljšati dale, na znanje dali. Slovensko družtvo bo te opazke učenih in rodoljubnih mož prestavljavcam na Dunaji na znanje dalo, in skerbelo, da se tudi v tem občnim željam Slovencov zadovoli.“

„Odbor slovenskiga bala na Dunaju nam je 50 gold. podaril s tem naménam, da če bi se slovensko gledišče vstanovilo, in se nam ta naprava obstojna in važna zdela, jo s 5 akcijami, ki so naša lastnina, podpirali, scer pa to darílo za slovenski besednik obernili. Ker se kaže, da se bo ta naprava na noge spravila, je družtvo namenilo prejetih 50 gold. domorodnimu gledišu.“

„Častiti gospod Miroslav Vilhar, goreči slovenski rodoljub je našimu družtvu čast skazal, de mu je svojo izvirno igro „Jamska Ivanka“ posvetil. Zraven tega je pa tudi družtvu na znanje dal, da mu če 500 iztisov svoje „Jamske Ivanke“ z napevi vred podariti s tem pogojem, da naj bo to, kar čez stroške za natis teh knjig ostane, za dve darili porabljeno. Eno darilo bi bilo za nar boljši popis domače zgodovine v slov. jeziku, drugo pa za 2 nar boljši lirički pesmi. Knjiga z napevi vred bi se za 45 krajcarjev prodajati imela. Družtvo bo po svoji moči podpiralo hvale vredne načine častitiga rodoljuba.“

„Za izdelovanje slovenskiga besednjaka smo velik pripomoček zadobili. Naš častiti odbornik g. baron Dragotin Kodeli — kteriga smo le s težkim sercam iz svoje srede pustili — si je prizadjal dovoljenje zadobiti, da bi tudi g. bogoslovci en oddelk našiga besednjaka izdelovati smeli. Milostljivi g. knezoškof so dovolili to pripomoč. Zdaj to važno délo v dveh razdelkih napreduje. En razdelek besede pervih čerk pretresuje in je svoje délo že do čerke K „Kanzelei“ dognal, drugi razdelk pa je svoje delo pri čerki Q začel in bo skoraj nar obširniši čerko S končal. V enim létu mislimo to délo končati. Zdaj imamo od besednjaka 900 pôl čedno spisanih, in z imenitnimi opombami g. pregledovavcov pomnoženih. Vsi g. pregledovavci so pri tem délu prav pridni. Mi te rodoljube gospode prosimo, da bi tudi za naprej pri tem trudapolnim pa tako potrebnim opravilu sl. družtva z vso svojo učenostjo podpirali, Vsa hvala in čast gré njim, gospodam bogoslovcam in drugim delavcam pri tem trudnim delu za njih podporo.“

„Še druziga dela moramo opomniti, kteriga se je slovensko družtvo lotilo. G. Dr. Kleeman, začasni vodja c. k. Ljubljanskiga gimnazija je v dopisu od 27. listopada 1849 sl. družtu razodel, slovensko berilo za pervi klas gimnazija zložiti, in se v tem délu po raznih predmetih razdeliti. Učeni g. Dr. Kleeman je prav pripraven načert napravil, po kterim naj bi se to važno délo izdelovala. Od štirih udov za to délo zbranih je vsak en oddelk prevzel. Skoraj vsi slovenski pisatelji so sostavke za berilo poslali, eni izvirne, eni iz raznih jezikov prestavljene. To delo bo ob kratkim ministerstvu položeno, in mi smemo upati, de bojo njegovi mnogoverstni sostavki razun učencov tudi drugih bravcov dokaj imeli. Hvala tistim gospodam, ki so nas v tem delu podpirali, pa tudi za naprej jih prosimo, če se bojo zaporedoma drugi zvezki berila izdelovali, nam svojiga peresa in svoje učenosti ne odtegnuti.“

„Častivredni g. M. Kastelic je družtvu svojo

lepo knjižnico s tem pogojem v rabo prepustil, da si gospodje udje knjige v bravnici prebirati znajo.“

„Tretji zvezik „slovenske gerlice“, ktera si ni le na Slovenskim, temuč tudi v nemških mestih dokaj prijatlov pridobila, bo kmalo gotov, in bo v kratkim v veči obliki kakor dozdaj na svitlo prišel.“

„Ker je nas sostavljanje berila nekoliko mudilo, ni bilo mogoče do zdaj letopisa slovenskiga družtva dogotoviti. Berž ko ne bomo mogli do konca velikiga serpana to delice g. deležnikam poslati, in le še prošnjo pristavimo, de bi tajisti sl. pisatelji, ki so morebiti kakšen sostavek za letopis namenili, nam ga v kratkim poslali.“

„Za spominek rajnkiga Prešerna smo dosihmal 190 goldinarjev nabrali. Nadjamo se veliko veči skupšine. Vsi domorodci so tedaj prošeni, kolikor je mogoče, še kaj nabrati, de se bo zamogel rajnkimu spominek staviti, ki bi bil živa priča, da slovenski narod svoje slavne možé ceni, in da ni bil pozabil na grobu neumerjočimu Prešernu vredin spominek svoje hvaležnost ipostaviti.“

(Konec sledí.)

Stari sléd slavjanstva iz slovenskiga prezira.

(Dalje.)

„Nasproti so tudi eni, ki pravijo, de so se Slavjani poznejši čase v Evropo vrinili in druge narode pregnali. Tem bo pokazano v tem sledu, de so Slavjani že pred drugimi narodi v Evropi svoje dežele bili zavzeli, in, de namest koga preganjati, so marveč še sami večkrat nadleževani in preganjani bili. Ptujcam naj ta stari sled pokaže, de je naša dozdaj po starih pisanjih skrita dogodivšina stariši, kot marsikteriga druziga naroda.“

„Nepristojno in narobe bi bilo, ko bi se Slavjan za vse druge nekdanje narode pečal, le za svoje sprednike in njih dom pa ne, kakor se je do sedanjih časov godílo, de bi se takó ne bilo!“

„De se pa vémo za nekdanje čase, kraje, zgodbe svojiga naroda pečati, nam je treba vediti, kod so vse Slavjani bili. Torej nam je po starih bukvah oslediti, kod in ktere so bile slavjanske ljudstva med mnogimi ptujci. In ravno to je namén tega pisanja.“ —

Potem razlaga učéni g. pisatelj, kako se je stare gerške in latinske zgodopise prebiraje ravnal, in pravi, de je večkrat od besede do besede kake verste eniga ali druziga starodavniga pisavca poslovenil. „Marsikaj pa nisim napeljal, iz kteriga je kaj vzeto; ko bi bil to storil, bi bilo vse pisanje polno napeljav. Se hoče kdo sam prepričati, kako kaj v starih pisavcih stojí, bo najdel, de pri deželah, od kterih je tù govorjenje, nič druziga ne povedó kot ravno to, kar tukaj najde. Pisavce poznejših časov, postavim nemške in druge sim opušal. Zmed teh jih je dokaj, ki slavjanske rečí, ktere v greških in latinskih pisavcih najdejo, namest jih nekoliko pojasniti, če le bolj tamne napravijo in zmedejo;*) enaki so divjim revežem, kteri ne vedó, čmu so hlače, in jih od Evropejcov dobivši namest srajc oblačijo. Ptuji narodi tudi niso môgli od slavjanskiga naroda pisati; po besedi ga niso poznali, kteri de je, — in zraven tega jim tudi ni toliko na njem ležeče bilo, kot nam, de bi se bili posebno trudili, ga iz starih pisanj spoznavati in preiskovati. Od Skytov ali Čutov in Sarmatov ali Soromadov je tù vse križem govorjenje, kakor od njih tudi nekdanji pisavci nerazločno govoré; neznane ljudstva so jim bili, kakor naravnost povedó. Od Somoradov pravijo, de njih meje v Azii, proti jutru in proti severju, niso bile odločene. Ravno tako tudi v Evropi ni bilo natanjko odločeno, do klaj Soromadsko séga. Ime Skythes „Skutje“ jim je pomenilo vse neznane ljudstva mnogih jezikov in národnost. Kjer so bile starim pisavnam ljudstva neznane, se vé de jim tudi njih meje niso bile znane. Se zvesto starih pisavcov deržaje tudi jez nisim mogel natanjko mejá teh ljudstev odločiti ali ljudstev samih po svojih željah popisati.“

„De je v tem sledu marsikaj popraviti — sklene g. pisatelj svoj predgovor — in iz starih pisavcov še kaj dostaviti, poznam in spoznam.“

„To délo je v teh rečéh slovenski začetek. Kdor nekoliko bolj pisanje taciga déla premisli, ga ne bo preojstro sodil.“

(Dalje sledí.)

*) To poterdí tudi slavni nemškí zgodopisnik Friderik Rühs v svoji zgodovini »Geschichte des Mittelalters« (III. Geschichte der slavischen Völker) rekoč: »Im allgemeinen ist die slawische Geschichte noch lange nicht so bearbeitet, wie man sie wünschen sollte: »Slavica« bei Stritter Memoriae II, 17 — 110. Deutsch in Schlözer allgem. nord. Geschichte S. 345 ff. Job. Chr. Jordan de originibus Slavicis. Viennae 1745. Fol. IV. ist eine rohe Sammlung ohne Verstand und Plan.« Vred.

Zastran dohodkiniga davka (Einkommensteuer).

V 5. (ravno zdej na svitlo danim) délu deželniga zakonika krajnske kronovíne je c. k. krajnsko poglavarstvo razglasilo tóle:

Z ozíram na §. 15. najvikšiga patenta zastran dohodkiniga davka od 29. kozoperska 1849, in na §§. 16., 22. in 24. izpeljavniga, po občnim deržavnim zakoniku št. VII. od 14. prosenca 1850 razglašeniga predpisa za izpeljanje postave zastran dohodkiniga davka se da s tem sploh na znanje:

1. Deseti dan veliciga travna 1850 stopi v §. 24. imenovane izpeljavne postave omenjena c. k. deželna komisija za izpeljavo postave zastran dohodkiniga davka v krajnski kronovini v djavnost, in ima svoj sedež v glavnim méstu Ljubljani.

2. Povsod, kjer ima c. k. okrajno poglavarstvo svoj sedež, je ena v §. 22. izpeljavne postave omenjenih okrajnih komisij za izpeljanje postave zastran dohodkiniga davka, ktera svojo, celo c. k. okrajno poglavarstvo zadevajočo vradno djavnost tudi 10. veliciga travna 1850 prične.

3. Vsi, kteri imajo dohodkinimu davku po napovédkih podveržene dohodke, imajo po §. 9. do 18. najvikšig apatenta in po §. 1. do 17. izpeljavne postave pristojno narejene napovédke narpozneje do 10. rožnika (kresnika) 1850 ali naravnost ali pa po c. k. davknim vradu, v kteriga okraj so po §. 15. izpeljavne postave zastran dohodkiniga davka štéti, predpostavljeni c. k. okrajni komisíi predložiti.

Ravno takó imajo tudi denarniške oskerbništva in tisti podložni, kteri imajo po §. 6. najvikšiga patenta stanovitne létne odrajtvila tistim plačevati, ki imajo pravico jih prejemati, naznanjenje zastran tega po §. 12. najvikšiga patenta in po §. 17. imenovane izpeljavne postave do 10. rožnika 1850 predložiti.

4. K predloženju napovédkov in naznanjenj zavézani zamorejo natisnjeni papír ali pri svojim srenjskim predstojništvu, ali pri svojim davknim vradu ali pa pri predpostavljeni c. k. okrajni komisíi, kteri imajo vsi taki natisnjeni papír, zastonj dobiti, če ga želé.

Nove poštne postave zastran pisem.

Veljavnost teh novih postav se začne 1. dan rožnika (junija). Vodílo (regelca) te postave je, de vsako pismo se mora frankirano na pošto dati, vunder pa ta postava ne seže takó delječ, de bi se pismo, ki se ni frankirano v poštno tružico vèrglo, zaderžalo, ampak tudi to bo šlo po pošti naprej. Vse pisma se bojo tudi prihodnjic ločile v enojne, dvojne, trojne i. t. d. po tem ali 1, 2, 3 lote i. t. d. vagajo. Za enojno pismo znese poštnína za vsak kraj tiste poštne okolice 2 krajc.; za daljavo 10 milj 3 krajc.; za daljavo čez 10 milj noter do 20 milj 6 krajc.; čez 20 milj 9 krajc. Za dvojno pismo je dvojna, za trojno trojna poštnína odrajtati. Frankiranje pisem se pa takole zgodí, de si vsak, ki pisma na pošto pošilja, poprej nekoliko poštnih mark (Briefmarken) kupi, ki so zató nalaš narejene. Te marke se bojo dobivale per vsaki pošti, in so papirnate znamnja; na eni strani stoji zapisano, za koliko krajcarjev to znamnje veljá in znamnje kontrole, druga stran je pa polimana takó, de se le s perstam poslini in na tisto stran pisma pritisne, kjer nadpis stojí, in scer verh nadpisa v sredo. Po teži pisma in po daljavi vsak sam prerajta, kakšno marko ima na pismo pertisniti; če je več poštníne plačati, kakor ena marka plača, pritisne toliko mark, kolikor poštnína znese. Marke po krajcarju so rumene, po 2 krajc. černe, po 3 krajc. rudeče; po 4 krajc. rujave; po 9 krajc. modre (plave). Kdor, postavimo, pismo kam pošlje, de poštnína znese 3 krajc., pertisne rudečo marko samo, ali pa eno rumeno in eno černo — i. t. d. Za pošiljanje pod križnim zavitkam (Kreuzband) še nadavíne (Aufgabsgebühr) plača brez razločka daljave 1 krajc. za en lot. Za blagne muštre, kterim se zna enojno pridjano pismo dovagati, je polovica poštníne takó plačati, de za vsaka 2 do 16 lotov teže se po daljavi enojna poštnína odrajta. Rekomandirane písma morajo frankirane biti. Plača za rekomandiranje pisem znese v okolici poštni 3 krajc. — za daljši kraje pa 6 krajc. Tudi to se z markami plača, ki se pa na tisto plat pertisnejo, kjer je pečat. Take pisma se dajo poštnarju v roke. Če kdo pismo brez marke ali s premajhno marko v poštno tružico vèrže, mora prejemnik doplačati, kar je premalo, in pa še 3 krajcarje povèrh (Zuschlag).

Novičar iz Ljubljane.

Zdaj je gotovo naznanilo prišlo, kdaj de pride naš Cesar. Danes (sredo) gré iz Dunaja v Gradec; v četertek ostane v Gradcu; v petek bo zapustil Gradec in pride v Ljubljano, kjer bo v saboto ostal; v nedeljo gré v Terst. Danes ima priti maršal Radecki iz Laškiga v Ljubljano, Cesarju naprot. Povsod se delajo pripravíla, Cesarja slovesno sprejeti; posebno veliko pa slišimo iz bogatiga Tersta, kjer bojo slovesnosti več sto tavžent goldinarjev veljale. — Somenj, ki je zdaj v Ljubljani, hvalijo kupci; vse barantanje je pa zgol v popirju, ni ga srebernjaka viditi. — Žandarji, ki pridejo na deželo po Krajnskim, bojo skoraj le sami pešci; na velko cesto v Terst in Gorico pridejo konjiki. — Pretečeni teden je prišel že davnej pričakovani razsodek, de se ima tukajšno ces. kralj. računarstvo (Buchhaltung) v 2 dela razdeliti; en del vradnikov ostane tukaj, drugi del ima v Celjovec iti. Ne more se terjati, de bi ravno samí Krajnci tukaj ostali, vunder pa le taki, ki razun nemškiga tudi slovenski jezik znajo. — V saboto se je zbral odbor deležnikov (akcionerjev) slovenskiga gledíša, in je posvetoval in tudi dognal postave (štatute) za napravo gledíša, ktere bojo 26. dan t. m. poklicanimu občjimu zboru v pretres in poterjenje predložene; potem je gledíše vstanovljeno, in skerbelo se bo, de se bo môglo tudi kmalo začeti. Ena nar pervih skerbí gledišniga odbora pa je, de se bojo darila (premije) razpisale tistim, ki bojo nar boljši izvirne slovenske igre pisali. — Preteklo nedeljo je bilo po vsih tukajšnih cerkvah oklicano, de so škof za eno léto dovolili, de se sme o sabotah (razun nekterih postnih tednov) mesó jesti, kakor po druzih dežélah. — Dištriktna komisija za odvezo zemljiš bo v Trebnim 10. dan, v Kamniku pa 14. dan tega mesca svoje opravila začela; zdej je tedej 7 dištriktnih komisij gotovih.

Novičar iz mnogih krajev.

Srenjske postave za poglavitne mesta avstrijanskiga cesarstva so že večidel gotove in se bojo kmalo razglasile. — Sliši se, de se bo osemlétni čas vojaške (soldaške) službe še na menj lét ponižal, de bojo pa tisti, ki bojo po tem še hotli pri soldatih ostati, posebne prednosti zadobili. — Vikši deželno sodnjištvo v Gradcu je tudi vikši dohodkina sodnija (Gefällen-Obergericht) za Štajarsko, Koroško in Krajnsko deželo. — Silni šum in hrup potolažiti, ki se je po mnogih deželah in časopisih vnel zavolj oblasti katoljški cerkvi unidan podeljene, — in razjasniti vse te zadeve v duhu katoljške vére, bo — kakor se bêre — odbor lanskiga škofijskiga zbora na Dunaji ob kratkim poučivno in razjasnivno pismo razglasil. — V Dunajski denarni kovačnici so za en čas jenjali nov sreberin denar kovati; zdej kujejo le krajcarje in pol krajcarje. — Iz Londona je prišla družba na Ogersko, de bi veliko zemlje ondi kupila za napravo mnogih angleških fabrik in druzih obertnijskih naredb; nasproti pa se vseljujejo Ogri v Ameriki, in hočejo tam „Novo Ogersko," „Novi Pešt" vstanoviti, kjer bi se Madjarski narod čisto ohranil. Kak se vunder svet čudno obrača! — V Dalmacii potresi še niso jenjali. Mestice Stagno z 151 hišami je popolnama na kup padlo. — Fig in cibeb ne bomo iz Smirne létas nič dobili; zmerzlina je vse pokončala, tudi tèrto. — Slavni Katinelli v Gorici je dal že druge bukve na svitlo, v kterih si dokazovati prizadeva, de Kras ni clo nič za železnico pripraven. — Nemški zbor, ki ga je Pruska vlada v Erfurt poklicala, je od vlade že razpušan. — Na 10. dan t. m. je pa avstrijanska vlada poklicala zbor pooblastencov stare Nemške zveze v Frankobrod skupej. — Iz Rusovskiga Poljskiga se sliši, de je tam toliko vojakov, de ne morejo vsi v hišah stanovati, ampak mnogo jih je s konji vred noč in dan pod milim nebam. — V Gerških razpartijah je Angleška vlada pripravljena, tistim pogodbam se udati, ktere je Francoska vlada nasvetovala; takó gré upati, de se bojo ondašnje razpartije, ki so vojsko žugale, mirno poravnale. — 5. dan t. m. je začel g. K. Havliček v Kutni Gori na Českim nov politišk časopis „Slovan" izdajati.

Današnjimu listu je pridjan 18. dokladni list.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*